

TDK-TÉMAJAVASLATOK, 2014. TAVASZ

Bajmóczy Zoltán:

1. Részvételi technikák alkalmazási lehetőségei a helyi fejlesztéspolitikákban (innovációpolitikában, vagy helyi gazdaságfejlesztésben).

Mai világunk alapvetően arra épít, hogy, hogy az „érvényesnek tekintett tudást” a tudománnyal karöltve a vállalatok; a közakaratról alkotott elképzelést pedig választott képviselőink alkotják meg. Ám mindez úgy tűnik, hogy sokszor problematikus. Az innovációk (a hatósági engedélyezési és ellenőrzési rendszerrel együtt is) súlyos globális és helyi problémákat generáltak (pl. ózonlyuk, DDT, PCB). Számos helyi gazdaságfejlesztési beavatkozás váltott ki elégedetlenséget a lakosok körében. Több kritikai irányzat amellett érvel, hogy a laikusokat (állampolgárokat) is be kellene vonni a fejlesztéspolitikák megalkotásába végrehajtásába és ellenőrzésébe. Ezzel kapcsolatban már tapasztalatok is rendelkezésünkre állnak (pl. konszenzus konferencia, részvételi technológiaértékelés, részvételi költségvetés, állampolgári tanács).

2. A lakosok helyi (gazdaságfejlesztési) véleménynyilvánítása során szokásosan használt technikák kritikai elemzése.

Napjainkban több intézményesített formája is létezik a lakossági vélemény-nyilvánításnak a fejlesztéspolitikák kapcsán (pl. népszavazás, kérdőíves megkérdezés, lakossági fórum). Ám ezen számos pontból problematikusak. Több kritikai irányzat is amellett érvel, hogy ezen formák (feltételezett) céljukkal tökéletesen ellentétes hatást érnek el: tovább erősítik az állampolgárok / laikusok kirekesztését az őket érintő kérdések megvitatásából. Magyarország kiváló empirikus terep lehet ennek vizsgálatára.

3. Innovációkhoz kötődő „mellékhatások” jóléti közgazdaságtani értékelése.

Napjaink innovációpolitikája alapvetően az innovációk fokozottabb bevezetését és gyorsabb elterjedését igyekszik ösztönözni. A haszonelvű (utilitarista) közgazdaságtani megközelítésben jószerelem mindegy, hogy ezek milyen innovációk. Az elmúlt évtizedek technológiai „mellékhatásai” azonban azt sugallják, hogy a termelékenységen túl az innovációk számtalan módon hatnak jólétünkre (jöllétünkre). Mindezt konkrét példákon keresztül lehetne szemléltetni.

4. A „backcasting” technika alkalmazási lehetőségei a helyi fejlesztéspolitikákban (helyi gazdaságfejlesztés, vagy innovációpolitika)

A backcasting (jövővisszafejtés) olyan jövőkutató technika, amely az előrejelző módszerek korlátaira kíván reflektálni. Kiindulópontja szerint az előrejelzések szükségszerűen leegyszerűsítők és értékterheltek. Így azt javasolja, fordítsuk meg a kérdést: alakítsunk ki egy (nyíltan értékterhelt) kívánatosnak tartott jövőképet és vizsgáljuk meg milyen lépéseken keresztül lehetne oda eljutni.

5. A feltétel nélküli alapjövedelem gondolata.

Napjainkban a fejlesztéspolitikák fő fókuszja a növekedés mellett a foglalkoztatás. Ám empirikus adatok szerint ez utóbbiban meglehetősen és tartósan sikertelen. A feltétel nélküli alapjövedelem szószólói szerint le kell számolni a teljes foglalkoztatás ideájával, újra kellene értékelni a munka megítélését (hogy az ne csak a munkapiacra munkabér ellenében folytatott tevékenységet jelentse), és el kellene választani a megélhetést a munkapiacra végzett munkától.

Botos Katalin

1. Társadalomszerkezeti változások hatása a pénzügyi egyensúlyra

E téma keretében fel kellene dolgozni a magyar társadalom kor- és foglalkozásszerkezeti változásait, rövidebb és hosszabb időtávban. Az idősödő társadalom nehezebbé teszi a nyugdíjszerű ellátások finanszírozását, ezt tudjuk. Azt is, hogy az idősödő társadalomban nőnek az egészségügyi kiadások, s ez is terheli az államkasszát (ha nem változik a rendszer). A foglalkoztatáshoz kötött munkanyugdíjak megszerzése meg attól függ, van-e munkahely? Ehhez a foglalkoztatási helyzetképet és szerkezetet érdemes tanulmányozni. Melyek a dinamikus növekvő foglalkoztatást biztosító területek? A világban... és nálunk? Vannak-e ilyen területek? Mi a feltétele annak, hogy a szolgáltatási területen bővíljenek a munkalehetőségek? Ha nem javul a helyzet, akkor a munkanélküliség gondja mindenképpen nyomasztja az államháztartást... Milyen kiutat találhatunk ebből a helyzetből?

Farkas Beáta

1. Válság és válságkezelés az Európai Unióban

A hallgató egyes országokat vagy országcsoportokat is vizsgálhat, de az EU válságkezelését, a gazdasági kormányzás megerősítésének eddigi eszközeit is elemezheti.

Farkas Gergely

1. A családiság szerepe, jellemzői a családi vállalkozásokban

2. Fogyasztói döntések komplex termékek esetében

3. Az önkéntes munkával kapcsolatos attitűdök mérése középiskolásoknál

Kiss Gábor Dávid

1. Tőkepiaci fertőzések és divergenciák

A két jelenség a piacok együttmozgásának szignifikáns növekedését illetve csökkenését takarja valamilyen sokk hatására - ennek segítségével egy esemény több piacra gyakorolt hatását vizsgálhatjuk meg. Alkalmazott módszer: tőkepiaci idősorok ökonometriai vizsgálata Matlab segítségével (JPL, MFE toolboxok)

Kotosz Balázs

1. Makrogazdasági fogyasztási függvények (elméleti modellek, becslések)

2. Makrogazdasági modellek becslése

3. Multiplikátorhatások a gazdaságban

Kovács György

1. A magyar bankrendszer határon átnyúló kapcsolatai és szabályozása. A bankrendszer szerepe a tőkeexportban- és importban

2. Az egyensúlytalanság gazdaságtörténeti megközelítése és jelenlegi kérdései. Pénzügyi egyensúlyhiány a magyar gazdaságtörténetben

3. A magyar közgazdasági gondolkodás története a koraujkortól a II. világháborúig, különös tekintettel a pénzügyi problémákra

4. Válogatott fejezetek a magyar pénz- és banktörténet köréből

Lengyel Imre

1. A hazai várostérségek fejlődésének és versenyképességének elemzése

Pelle Anita:

1. Az EU és az euróövezet gazdasága

A 2008-ban kitört globális pénzügyi válság Európában előbb reálgazdasági, majd közpénzügyi válságba csapott át. Az euróövezet perifériája a valutaleértékelés eszközével nem tud élni, miközben versenyképességi problémái evidensek. Németország a válság előtt végrehajtott munkapiaci reformjainak köszönhetően nem veszített versenyképességéből, viszont külkereskedelmi szufficitje sajátos problémát jelent. A kelet-közép-európai tranzíciós országok intézményi-strukturális kihívásokkal küzdenek, és az EU magtárságához való konvergenciájuk megtorpanni látszik. Az európai demográfiai tendenciák nem kedvezőek, a bevándorlók integrációja nem megfelelő. Az európai válságból a kilábalás talán az integráció további mélyítése révén érhető el. Ez kellő társadalmi támogatottságot és politikai akaratot igényel. Ugyanakkor a számos országban alkalmazott megszorítások növekedési áldozatként jelentkeznek, és sok helyen szociális feszültségeket is okoznak. A munkanélküliség – különösen a fiatalok – történelmi rekordokat döntöget az euróövezet perifériáján, miközben a magtárságban rekord alacsony szinten áll.

Lukovics Miklós

1. A versenyképességi kutatások új irányai

2. Tanuló régiók a XXI. században

3. Modern egyetemek gazdaságfejlesztési szerepe

4. A szegedi szuperlézer projekt (ELI) helyi gazdaságra gyakorolt hatásainak vizsgálata

5. Klaszterek lehatárolásának elemzési, módszertani lehetőségei

6. Az innovatív kis- és középvállalkozások kontrollinja

7. K+F kontrolling bevezetésének lehetőségei a felsőoktatási intézményekben

8. Többszereplős nemzetközi pályázati kiírások elemző bemutatása

9. Community College lényege, jellegzetessége, alkalmazhatósága a magyar felsőoktatásban

10. A Szegedi Tudományegyetem helyi gazdaságra gyakorolt hatásának számszerűsítése

Prónay Szabolcs

1. Szimbolikus fogyasztás

A kutatás során vizsgálható, hogy milyen szimbolikus tényezők befolyásolják a márkaválasztást, mit és miként kívánnak kifejezni magukról a fogyasztók egy-egy márká választásával.

2. Fiatalok és a közösségi média

A kutatás során a fiatalok közösségi mediabeli aktivitását lehet vizsgálni – különös tekintettel a Facebookra. A vizsgálat során feltárandó, hogy mennyiben befolyásolja életstílusukat, miként viszonyulnak a márkák jelenlétéhez a Facebook-on, és milyen fogyasztói sajátosságok jellemzik őket ebben a virtuális térben.

Málovics György

1. Fenntarthatóság és társadalmi intézmények

Probléma: Bár a fenntarthatóság ügye évtizedek óta napirenden van, sokak szerint rengeteg ezzel kapcsolatos felmalmazott tudásunk ellenére az emberi társadalmak továbbra is fenntarthatatlan fejlődési pályán mozognak, nemigen mozdultak el a fenntarthatóság irányába. A kutatás során így azt vizsgálánk, hogy a társadalmi intézmények (szokások, normák, jogszabályok) milyen jelentőséggel bírhatnak a fenntarthatóság felé történő elmozdulás szempontjából. A témába számtalan konkrét kutatási kérdés megfogalmazható. Lehet-e fenntartható például egy fogyasztói társadalom? Ha igen, milyen feltételek mellett? Ha nem, akkor min kellene változtatnunk? Milyen alternatív fejlődési pályákat ismerünk? Milyen fenntarthatósági hatásai vannak/lehetnek egy képviselői demokráciának? Ilyen, és ehhez hasonló kérdésekre keressük a választ a kutatás során, közös megegyezés alapján.

2. A fenntarthatóság mérése (operacionalizálása) globális, regionális, nemzeti és lokális szinten

Kutatási kérdés: Lehet mérni a fenntarthatóság irányába történő elmozdulás/egy társadalom fenntarthatatlanságának mértékét? Ha igen, akkor hogyan? Milyen mérési kísérletek voltak eddig? Mik ezeknek az előnyei, illetve hátrányai? A fenti kutatási kérdésekre keressük a választ. A téma könnyen összeköthető empirikus kutatással (kérdőívezéssel, statisztikai adatelemzéssel, interjúkészítéssel) is, pl. egy település/kistérség/régió fenntarthatóságának mérése kapcsán.

3. Fenntartható települések

Kutatási kérdés: Mitől lesz fenntartható egy település? Milyen programok vannak egy település fenntartható irányba történő fejlesztésének elősegítésére? A fenti kutatási kérdésekre keressük a választ. A téma könnyen összeköthető empirikus kutatással (kérdőívezéssel, interjúkészítéssel) is, pl. egy település/kistérség/régió fenntarthatóság irányába történő elmozdulási lehetőségeinek vizsgálatával.

4. A részvételi akciókutatás és az egyetemek, mint kutatóhelyek szerepe a fenntartható településfejlesztésben

Probléma: sok társadalomkutató meglehetősen frusztrált amiatt, hogy az általa, illetve más kutatók által elért tudományos eredmények nem találják meg az útjukat a gyakorlati alkalmazás irányába, azaz nem gyakorolnak (kedvező) hatást a társadalmi folyamatokra. E problémára is válaszul alakult ki a részvételi akciókutatás paradigmája, melynek lényege, hogy a tudományos kutatást közvetlenül is összeköti a társadalmi cselekvéssel, azaz az ilyen kutatási folyamatok eredménye valamilyen közösségi akció. Ezzel párhuzamosan az egyetemek irányába is egyre inkább elvárásként jelenik meg sok helyen az, hogy társadalmi szereplőként ők is tegyenek valamit közösségükért, az általuk megtermelt tudás szolgáljon hasznos helyi társadalmi célokat. Az e témával kapcsolatos vizsgálódás során azt elemezzük, hogy a részvételi akciókutatás, valamint szélesebb értelemben az egyetemek, mint kutatóhelyek, milyen szerepet tölthet be települési szinten a fenntarthatóság irányába történő elmozdulásban.

5. Pro-poor development

Probléma: Napjainkra teljesen nyilvánvaló, hogy a gazdasági növekedés, illetve fejlődés hasznai nem egyenlően oszlanak meg a társadalmak egyes csoportjai közt, lehetnek (és vannak) olyan csoportok, akik e hasznokból csak nagyon kis mértékben részesülnek/kimaradnak.

Sallai Miklós

1. Hasznos – haszontalan munkák, tevékenységek mindennapjainkban.

Egy mondás szerint két felesleges dolog van a világon, az egyik a hólapátolás, a másik a dióverés. A hó elolvad, a dió lehullik. A szervezetek az emberek gyakran érzik úgy, hogy feleslegesen végeznek bizonyos dolgokat bürokratikus vagy egyéb megfontolásokból, sok a pótcselekvés. Lehetne- valamit tenni? Mi a mérce, ki vagy kik döntenek és mi alapján? Látványos a statisztikában, - a gyakorlatban? Mennyi mindent megcsináltak az emberekkel, szervezetekkel minden értelem nélkül, kinek éri meg? Hogyan mérjük, mérhetnénk a hasznosságot?

2. A vidék fejlődési lehetőségek menedzselése különös tekintettel a „kis szervezetek”és az önellátás fejlesztésére.

A „kis szervezetek” szerepének megítélése vegyes, különösen a mezőgazdaságban – őstermelők, kisgazdaság-családi farm, stb., tanyai gazdálkodás. Az utóbbi időszakban pl. jelentős erőforrásokat fordítottak tanyafejlesztésekre – vajon ez valódi fejlődést hozhat vagy csak a vegetálást hosszabbítja meg? Van-e lehetőség szervezeti fejlesztésre, ill. a jelenleg meglévő szervezetek (irányítás, koordinálás, ellenőrzés, gazdaprogramok...) képesek hatékony segítséget nyújtani? Gyakorlati felmérés, interjúk, értékelés, perspektíva...

Vajda Beáta

1. Páciens-szegmensek egészségmagatartása

Egy erre irányuló kutatás célja lehet, hogy meghatározza, a demográfiai változók mellett milyen tényezők mentén lehet olyan szegmenseket képezni, amelyek egymástól eltérő igényekkel, döntésekkel, viselkedéssel jellemezhetők az egészségügyi piacon. Kérdés, hogy az egészségmagatartásra irányuló társadalmi marketing kampányok ezen csoportokat hogyan tudják célozni.

2. Vásárlási döntések, kognitív disszonancia és reklámok

A szociálpszichológia és a reklámpszichológia határterületének kutatása; pl. mennyire képesek a reklámok a fogyasztókban kognitív disszonanciát kelteni, feloldani; vásárláss döntés meghozatala utáni érzelmek; impulzív vásárlás pszichológiája.

3. Pénzpszichológia, pénzügyi döntések pszichológiája

Tág témakör, melybe beleférhet több témakör vizsgálata, pl. adózási magatartás, családi vagy kapcsolati pénzkezelés háttere, gazdasági szocializáció, befektetői magatartás.

4. Neurogazdaságtan

A gyakorlati szakemberek körében egyre népszerűbb megközelítés (pl. neuromarketing vizsgálatok) tudományos igényű áttekintése.